

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

19 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Ion Guzun, Elena Covalenco, Liliana Catan, Iurie Diaconu,

judecând în ședință, fără participarea părților, recursul ordinar, declarat de avocatul Enachi Tudor în numele inculpatului Ciugureanu Alexandru, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 septembrie 2017, în cauza penală, în privința lui

Ciugureanu Alexandru XXX, născut la XXX, originar și domiciliat în XXXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 08.05.2015 pînă la 11.01.2017;

Instanța de apel de la 23.02.2017 pînă la 12.09.2017;

Instanța de recurs de la 13.11.2017 pînă la 19.12.2017.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală a fost legal executată.

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție asupra recursului ordinar în cauză în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești din 11 ianuarie 2017, Ciugureanu Alexandru, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal, a fost achitat pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de ultimul.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a stabilit în fapt că, Ciugureanu Alexandru este pus sub învinuire de către organul de urmărire penală pentru faptul că, la 10 decembrie 2014, aproximativ la orele 21:00, aflându-se în s. XXX, r-nul XXX, pe teritoriul gimnaziului, în nemijlocita apropiere de cazangerie, împreună cu mai multe persoane necunoscute, intenționat i-a aplicat multiple lovituri cu mâinile și picioarele peste diferite părți ale corpului lui Butuc Ion, cauzându-i conform raportului de expertiză medico-legală nr. 367-D din 22.12.2014, traumă bontă a abdomenului cu lezare traumatică a intestinului subțire, mezenteriului, care au adus la peritonită difuză fibrinoasă cu amestec alimentar, ce au pericol pentru viață și în baza acestui criteriu se califică ca vătămări corporale grave.

Organul de urmărire penală a încadrat acțiunile inculpatului Ciugureanu Alexandru în baza art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal, după semnele calificative - *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale și a sănătății, care este periculoasă pentru viață, săvârșită de două persoane.*

3. Nefiind de acord cu sentința primei instanțe, procurorul a înaintat apel, prin care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Ciugureanu Alexandru să fie declarat vinovat în baza art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal și condamnat la închisoare pe un termen de 10 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

În motivarea apelului declarat, procurorul a indicat că instanța de fond incorect a stabilit precum că inculpatul Ciugureanu Alexandru nu a participat la comiterea infracțiunii.

Partea acuzării a considerat că declarațiile oferite de partea vătămată și martorii audiați, în coroborare cu alte probe, corespund circumstanțelor stabilite și demonstrează că în acțiunile inculpatului Ciugureanu Alexandru este prezentă fapta infracțională săvârșită intenționat, îndreptată spre vătămarea gravă integrității corporale.

Vina lui Ciugureanu Alexandru pe deplin se demonstrează și prin alte mijloace probatorii administrate în cadrul urmăririi penale, și anume Raportul de expertiză medico-legală nr. 367 „D”, din 22.12.2014, procesul-verbal de confruntare între Butuc Ion și Ciugureanu Alexandru din 25.02.2015, procesul-verbal de cercetare la fata locului din 10.12.2014.

Luând în considerație ansamblul probelor cercetate, acuzatorul de stat a constatat că vinovăția inculpatului a fost dovedită pe deplin, iar instanța de fond nemotivat, la emiterea sentinței de achitare, a pus la bază doar declarațiile inculpatului privind faptul că nu a fost la fața locului. Conform art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor. Declarațiile depuse de inculpat în ședința de judecată nu sunt veridice, sincere și nu se coroborează cu celelalte probe administrate de către organul de urmărire penală și prezentate de către partea acuzării în ședința de judecată. Este evident că potrivit art. 66 Cod de procedură penală, învinuitul dispune de dreptul de a nu a mărturisi împotriva sa, însă acest drept de către inculpat a fost folosit în scopul eschivării de la răspunderea penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 septembrie 2017, a fost admis apelul procurorului, casată sentința primei instanțe și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

A fost recunoscut vinovat Ciugureanu Alexandru în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal și în baza acestei Legi a fost stabilită pedeapsa în formă de închisoare pe un termen de 10 ani și 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a constatat că, Ciugureanu Alexandru la 10 decembrie 2014, aproximativ la orele 21:00, aflându-se în s. Calmațui, r-nul Hâncești, pe teritoriul gimnaziului, în nemijlocita apropiere de cazangerie, împreună cu mai multe persoane necunoscute, intenționat i-a aplicat multiple lovituri cu mâinile și picioarele peste diferite părți ale corpului lui Butuc Ion, cauzându-i conform raportului de expertiză medico-legală nr. 367-D din 22.12.2014 traumă bontă a abdomenului cu lezare traumatică a intestinului subțire, mezenterului, care au adus la peritonită difuză fibrinoasă cu amestec alimentar, ce au pericol pentru viață și în baza acestui criteriu se califică ca vătămări corporale grave.

Instanța de apel a considerat că, prima instanță a încălcat prevederile art. 101 alin. (1), 384, alin. (3), 385 alin. (1), pct. 1-4, 394 alin. (1), pct. 1, 2, 4, 5 Cod de procedură penală, conform cărora sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. La adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate

probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor. Partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, în cazul când o parte a acuzației este considerată neîntemeiată - temeiurile pentru aceasta, motivele pentru modificarea învinuirii dacă la judecată s-a efectuat așa ceva. Potrivit art. 394 alin. (3) pct. 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării.

În ședința instanței de apel, procurorul în baza art. 415 alin. (2¹) Cod de procedură penală, a solicitat audierea suplimentară a părții vătămate Butuc Ion. Conform materialelor prezentate de acuzatorul de stat, a fost imposibil de asigurat prezența părții vătămate în ședință.

La demersul procurorului, în baza art. 371 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, care prevede că *citirea în ședința de judecată a declarațiilor părții vătămate depuse în cursul urmăririi penale, pot avea loc, la cererea părților, în cazurile: 1) când există contradicții esențiale între declarațiile depuse în ședința de judecată și cele depuse în cursul urmăririi penale;* s-a dat citire declarațiilor părții vătămate Butuc Ion date în cadrul urmăririi penale, dat fiind faptul că există contradicții esențiale între declarațiile depuse în ședința de judecată și cele depuse în cursul urmăririi penale. Astfel, au fost cercetate declarațiile părții vătămate Butuc Ion depuse în cadrul urmăririi penale de la filele dosarului 21, 22, 23, procesul-verbal de confruntare din 25.02.2015 (f.d.67-69), și declarațiile depuse în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond (f.d. 143-147).

Astfel, fiind audiat, partea vătămată Butuc Ion în ședința instanței de fond, *verificate prin citire în ședința instanței de apel*, a declarat că, ... nu își amintește exact data, pe timp de iarnă, în anul 2014 se afla la muncă când a venit o persoană și l-a scos afară. Afară mai erau două persoane. El a ieșit din urma persoanei care i-a spus să vină să-i arate ceva, persoana respectivă - a presupus că este inculpatul, el seamănă cu băiatul respectiv dar nu este el, erau trei. *Roagă să fie iertat inculpatul*, că nu este vinovat. A presupus că acțiunile le-a comis inculpatul, dar persoana respectivă era mai înaltă și mai în vârstă.

În seara respectivă a plecat la Nogai Ion, cumnatul său, care a sunat pe director și a venit. El atunci nu cunoștea, dar l-au adus pe inculpat. Cu cumnatul său nu a discutat cine l-a bătut fiindcă el nu l-a văzut. A spus că l-au bătut. Lui Nogai i-a zis că a fost „unul” la el, l-a scos afară și l-a bătut. Despre Ciugureanu Alexandru nu a comunicat nimic atunci seara. Pe Ciugureanu l-au adus la primărie după ce a stat în spital 10 zile, s-a uitat la el și parcă semăna cu cel ce l-a bătut. Parcă-i el, parcă nu-i el. La primărie l-a adus Belevscoi Gheorghe și alte două persoane. La secția de poliție în orașul Hâncești a fost, cum a povestit în cadrul ședinței de judecată, așa a relatat și atunci. *Oleacă a presupus că este Ciugureanu Alexandru.* Mai uită din motiv că are o pălitură la cap. *A spus ofițerului de urmărire penală că Ciugureanu Alexandru l-a bătut*, dar acesta parcă nu-i el, seamănă cu dânsul. *Inițial a spus că este el, ulterior a spus că nu este el*, s-a gândit mult.

La primărie a aflat că pe inculpat îl cheamă Ciugureanu Alexandru. Cu primarul și cu colaboratorii de poliție din sat nu a discutat nimic, la etajul trei a fost de 2-3 ori. El a spus să se oprească puțin să se uite la băiat, când s-a dus să spună că

nu este el, erau date documentele. Nu își amintește la ce dată a spus că nu inculpatul este autorul infracțiunii, era în primăvară. A fost la bărbatul care a scris dosarul. *Mama inculpatului a fost la el anterior plângând și l-a rugat să îl ierte pe inculpat. L-a rugat să îl ierte că nu a fost el. Mama sa zicea să nu îl dea la poliție fiindcă el a fost acasă. Când mama acestuia a venit acasă și-a dat seama că nu este el. Se gândea la asta și până a veni mama lui. Târziu s-a gândit. Nimeni nu l-a influențat, mama inculpatului nu i-a spus ce să povestească, ea doar i-a spus să-l ierte că acesta nu a fost nicăieri. Cu greu își aduce aminte ce a povestit anterior (f.d. 143-145)."*

Fiind audiat în calitate de parte vătămată Butuc Ion în cadrul urmăririi penale la data de 24.12.2014, 05.02.2015 și 02.05.2015, acesta a indicat că anume *Ciugureanu Alexandru* l-a bătut în acea seară la cazangerie.

Procurorul a argumentat învinuirea inculpatului *Ciugureanu Alexandru* în comiterea infracțiunii incriminate prin probele scrise cercetate de instanța de fond și verificate de instanța de apel și anume: declarațiile martorilor *Belevscoi Gheorghe, Dodu Nicolai, Nogai Ion*, precum și:

- raportul-denumit din 18.12.2014, potrivit căruia la data de 10.12.2014 pe teritoriul gimnaziului XXX, Butuc Ion a fost maltratată de către persoane necunoscute fără nici un motiv (f.d. 7);

- informația telefonică din 10.12.2014, potrivit căreia la data de 10.12.2014 pe teritoriul gimnaziului din s. Călmățui, r-nul Hîncești, Butuc Ion a fost maltratată de către persoane necunoscute (f.d. 9);

- procesul-verbal de cercetare la fața locului a teritoriului gimnaziului (f.d. 12);

- raportul de expertiză medico - legală nr. 367 D din 22.12.2014, potrivit căruia se confirmă cu certitudine că la Butuc Ion au fost depistate VĂTĂMĂRI corporale GRAVE. Localizarea traumei bonte a abdomenului cu lezare a intestinului subțire a abdomenului și mezenterului sunt accesibile provocării și cu mâna proprie, dar nu sunt caracteristice. Leziunile corporale depistate la cet. Butuc I. puteau fi cauzate și la cădere de la înălțimea propriului corp, dacă corpul aș avut mișcare accelerată și cădere pe suprafață cu ieșituri (f.d. 34);

- harta-schemă a domiciliului lui *Ciugureanu Alexandru* și gimnaziul unde s-a produs fapta (f.d. 64 - 65);

- raportul cu privire la amplasarea în teritoriu a punctelor rețelelor de telefonie mobilă (f.d. 66);

- procesul-verbal de confruntare dintre *Ciugureanu Alexandru* și partea vătămată Butuc Ion din 25.02.2015, în cadrul căruia partea vătămată indică că *Ciugureanu Alexandru* a fost la el la cazangerie aproximativ . la orele 20:50, l-a chemat afară, ca să-i arate ceva, fără a-i spune ce anume și la întuneric a început să-l bată, apoi a început să-l lovească și a doua persoană necunoscută. *Ciugureanu Alexandru* a fost primul care i-a aplicat lovituri (f.d. 67-69).

Instanța de apel a menționat că declarațiile inculpatului *Ciugureanu Alexandru* privind nevinovăția sa în comiterea faptei penale incriminate se combate prin totalitatea de probe pertinente, concludente, utile și veridice cercetate în ședința de judecată și anume prin declarațiile *părții vătămate Butuc Ion, a martorilor Belevscoi Gheorghe, Dodu Nicolai, Nogai Ion și probele scrise* cercetate în ședința de judecată. Aceste probe coroborează între ele și demonstrează incontestabil vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii de vătămare gravă a integrității corporale periculoase pentru viață.

Nerecunoașterea vinei de către inculpat, instanța de apel o apreciază ca o metodă de apărare și un drept de a nu se auto-incrimina, garantat de art. 66 Cod de procedură penală și art. 6 CEDO, or, persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de inculpat nu poate fi urmărită pentru depunerea declarațiilor false sau refuzul de a face declarații și acțiunile sale nu poate fi calificate ca circumstanță agravantă la stabilirea pedepsei penale.

Instanța de apel a apreciat critic afirmația primei instanțe, potrivit căreia învinuirea lui Ciugureanu Alexandru nu este bazată pe probe directe, ce ar confirma vinovăția acestuia și consideră nejustificat argumentul precum că probele administrate de către organul de urmărire penală nu dau temei de stabilire certă a vinovăției lui Ciugureanu Alexandru.

De asemenea, instanța de apel a apreciat critic afirmația instanței de fond precum că declarațiile părții vătămate Butuc Ion nu sunt consecutive și din acest motiv nu pot fi puse la baza sentinței de condamnare, deoarece în cadrul urmăririi penale Butuc Ion fiind audiat de 4 ori a declarat cu fermitate că anume Ciugureanu Alexandru este cel ce l-a chemat afară din cazangerie, cel care l-a agresat și cel care primul i-a aplicat lovituri, declarațiile părții vătămate purtând conotații evazive doar la audierea acestuia în ședința instanței de fond.

Instanța de apel atestă că partea vătămată a indicat că a fost rugat de mama inculpatului pentru ca să spună că nu este Ciugureanu Alexandru cel care l-a bătut și după aceasta el și-a schimbat declarațiile cu cele depuse în cadrul urmăririi penale și cu declarațiile martorilor.

Instanța de apel apreciază critic declarațiile părții vătămate depuse în cadrul instanței de fond deoarece nu corespund realității, nu coroborează cu declarațiile martorilor, probelor scrise, motiv pentru care instanța de apel a considerat declarațiile părții vătămate Butuc Ion depuse în cadrul urmăririi penale ca fiind consecutive, ori fiind audiat de 4 ori a declarat cu fermitate că anume Ciugureanu Alexandru este cel ce l-a chemat afară din cazangerie, cel care l-a agresat și cel care primul i-a aplicat lovituri, aceste declarații corespund, coroborează cu declarațiile martorilor Dodu Nicolai, Belevscoi Gheorghe, Nogai Ion, cu conținutul procesului-verbal de confruntare dintre Ciugureanu Alexandru XXX și partea vătămată Butuc Ion din 25.02.2015 (f.d. 67-69); raportul de expertiză medico - legală nr. 367 D din 22.12.2014, (f.d. 34); raportul-denuț din 18.12.2014 (f.d. 7); informația telefonică din 10.12.2014 (f.d. 9); procesul-verbal de cercetare la fața locului a teritoriului gimnaziului (f.d. 12); harta-schemă a domiciliului lui Ciugureanu Alexandru XXX și gimnaziul unde s-a produs fapta (f.d. 64 - 65); raportul cu privire la amplasarea în teritoriu a punctelor rețelelor de telefonie mobilă (f.d. 66).

De asemenea, instanța de apel a conchis că declarațiile evazive ale părții vătămate date în ședința instanței de fond, și, subsecvent, transformarea poziției lui Butuc Ion față de nevinovăția inculpatului, se datorează tendinței de a apăra inculpatul și de a-l eschiva de la răspundere penală, sub influența mamei acestuia.

Totodată, instanța de fond a interpretat eronat faptul că inițial Butuc Ion a indicat că a fost agresat de „o persoană necunoscută” (f.d. 13), ca ulterior să indice că „în interior a intrat un localnic cunoscut mie la înfățișare” (f.d. 21), or această afirmație a părții vătămate nicidecum nu dovedește că el nu îl cunoștea pe Ciugureanu Alexandru până la acel moment. Fiind audiat la data de 21.12.2014 (după cum indică instanța) Butuc Ion a relatat că îl cunoaște vizual, dar „nu cunoaște numele și familia acestei persoane”.

Referitor la faptul că instanța de fond a considerat contradictorii declarațiile lui Butuc Ion date la data de 02.05.2015, instanța de apel a subliniat că la caz urmează a fi dată o apreciere declarațiilor integrale ale părții vătămate, or, analizând per ansamblu declarațiile lui Butuc Ion, se constată că el a văzut persoana care l-a maltratat, care îi este consătean, dar nu îi cunoștea numele și prenumele, iar ulterior, văzând acea persoană, a recunoscut-o și a comunicat că anume Ciugureanu Alexandru a fost cel care l-a agresat, afirmând că „ **indică ferm că Ciugureanu Alexandru este cel ce l-a bătut în acea seară la cazangerie**” (f.d. 23).

Totodată, instanța de apel a menționat că instanța de fond în mod eronat a făcut trimitere la un „act în care a fost dispusă recunoașterea” care are un caracter incert, or, la materialele cauzei nu se regăsește nici un proces-verbal de recunoaștere a persoanei, care să fi fost efectuat cu încălcarea normelor procesual penală, și însuși martorul Belevscoi Gheorghe, care a instrumentat cauza, a declarat că „...nu a efectuat procedura de recunoaștere, doar a luat explicații...”. În aceeași ordine de idei, partea vătămată Butuc Ion a indicat că l-a văzut pe Ciugureanu Alexandru prin geam și nu la inițiativa organului de urmărire penală, ci l-a văzut pe geam și l-a recunoscut spunându-le că această persoană Ciugureanu Alexandru este persoana care l-a bătut, maltratat, astfel încât este inexplicabilă afirmația inculpatului Ciugureanu Alexandru, potrivit căreia „...i se pare că a contestat procesul-verbal de recunoaștere.. ”, or, proces-verbal de recunoaștere nu a fost întocmit.

În virtutea celor menționate, instanța de fond s-a expus asupra unei probe care nu a fost administrată, nici nu există în materialele dosarului, or, în sentință este expusă o apreciere critică dată unui proces-verbal de recunoaștere a persoanei, deși la materialele cauzei nu se regăsește un asemenea act procesual.

În același context, instanța de apel a menționat că instanța de fond a omis să dea apreciere probelor scrise existente la materialele cauzei: raportul-denumț din 18.12.2014 informația telefonică din 10.12.2014, procesul-verbal de cercetare la fața locului a teritoriului gimnaziului, raportul de expertiză medico - legală nr. 367 D din 22.12.2014, harta-schemă a domiciliului lui Ciugureanu Alexandru și gimnaziul unde s-a produs fapta, raportul cu privire la amplasarea în teritoriu a punctelor rețelelor de telefonie mobilă și procesul-verbal de confruntare dintre Ciugureanu Alexandru și partea vătămată Butuc Ion din 25.02.2015 și să stabilească interdependența dintre declarațiile părții vătămate, declarațiile martorilor și probele scrise ale cauzei penale, enunțate supra.

Instanța de apel a considerat ca fiind relevante și declarațiile martorului Belevscoi Gheorghe și Dodu Nicolai, care au menționat că partea vătămată văzându-l pe inculpat a confirmat că anume el l-a lovit.

Instanța de apel a constatat că vinovăția lui Ciugureanu Alexandru rezultă din declarațiile martorilor nominalizați, or, prin coroborarea acestora cu declarațiile părții vătămate, probelor scrise, se stabilește că martorul Nogai Ion a confirmat că inițial Butuc Ion a relatat că îl știe ca agresor ca consătean, însă nu îi cunoaște numele, declarații prin care se confirmă cele relatate de partea vătămată la audierea la urmărirea penală, iar martorul Belevscoi Gheorghe a indicat că la primărie a fost chemat nu doar inculpatul ci mai multe persoane ce corespundeau descrierii făcute anume de Butuc Ion, ceea ce dovedește că acțiunile organului de poliție nu au fost îndreptate anume în privința inculpatului, iar acesta din strat corespundea descrierilor făcute de victimă care l-a recunoscut imediat văzându-l prin geam când mergea afară.

Astfel, instanța de apel a considerat întemeiată afirmația procurorului precum că în cadrul ședinței de judecată au fost prezentate suficiente probe concludente și utile, care demonstrează pe deplin vinovăția lui Ciugureanu Alexandru în comiterea infracțiunii incriminate, iar versiunea inculpatului precum că el nu l-a agresat pe partea vătămată, vine în contradicție cu celelalte probe cercetate și anexate la cauza penală și această versiune a fost reținută în mod eronat de către instanța de fond ca fiind veridică.

În privința martorilor apărării, instanța de apel a menționat că martorii Corja Victor și Corja Nina au depus declarații în favoarea inculpatului, susținând că inculpatul a stat acasă în acea seară, aceste declarații sunt tendențioase cu scop de apărare, de a nu fi tras la răspundere penală prietenul, ceea ce este explicabil, dat fiind faptul că unul din martori este prietenul inculpatului, iar celălalt - mama acestui prieten, astfel fiind în relații apropiate cu inculpatul, este motivabilă poziția martorilor nominalizați.

Instanța de apel a conchis că afirmațiile inculpatului Ciugureanu Alexandru cu privire la nevinovăția sa sunt infirmate prin declarațiile părții vătămate date în cadrul urmăririi penale, declarațiile martorilor Belevscoi Gheorghe, Dodu Nicolai și Nogai Ion, care coroborează cu probele scrise ale cauzei penale și demonstrează cert vinovăția lui Ciugureanu Alexandru în comiterea vătămării intenționate grave a integrității corporale și a sănătății, care este periculoasă pentru viață, săvârșită de două persoane.

Instanța de apel a reținut că conform doctrinei obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la art. 151 Cod penal îl formează relațiile sociale cu privire la sănătatea persoanei. În cazul variantei de infracțiune de la alin. (2) art. 151 Cod penal, obiectului juridic special are un caracter complex și include: obiectul juridic principal constând în relațiile sociale cu privire la sănătatea persoanei și obiectul juridic secundar care este format din relațiile sociale cu privire la viața persoanei.

Instanța de apel la individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului Ciugureanu Alexandru ține cont de prevederile art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77, 78, 90 al. (4) Cod penal, ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, care se atribuie la categoria infracțiunilor grave prin prisma prevederilor art. 16 Cod penal, de faptul că infracțiunea a fost săvârșită cu intenție, de urmările prejudiciabile - cauzarea vătămărilor corporale grave părții vătămate, de personalitatea inculpatului : anterior judecat (f.d. 42), la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află (f.d. 45), *se caracterizează negativ la locul de trai* (f.d. 47), nu este căsătorit (f.d. 46), nu are persoane minore la întreținere, circumstanțe atenuante și agravante nu s-au reținut.

Instanța de apel a reținut că procurorul în actul de învinuire a solicitat ca în privința lui Ciugureanu Alexandru să fie constatate la stabilirea pedepsei ca circumstanțe agravante: *săvârșirea infracțiunii prin orice formă de participație*.

Instanța de apel a respins ca neîntemeiată solicitarea procurorului din următoarele considerente, nu poate fi reținută inculpatului ca circumstanță agravantă — săvârșirea infracțiunii prin orice formă de participație, deoarece Ciugureanu Alexandru a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 al. (2) lit. d) Cod penal, care conține în sine semnele calificative agravantele — „care este comisă de două sau mai multe persoane”. Instanța a reținut că în situația dacă circumstanțele menționate la alin. (1) al. art. 77 Cod penal sunt prevăzute la articolele corespunzătoare din Partea Specială a prezentului cod în calitate de semne

ale acestor componente de infracțiuni, ele nu pot fi considerate concomitent drept circumstanțe agravante. La caz, sintagma de două sau mai multe persoane rezultă din interpretarea textuală a încadrării juridice a faptei, motiv pentru care instanța nu a stabilit circumstanța respectivă ca fiind una agravantă.

Sancțiunea art. 151 al. (2) lit. d) Cod penal prevede pedeapsa cu închisoare de la 10 la 12 ani, fără a dispune careva pedepse alternative.

La caz, instanța de apel, efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul său în viața socială, precum și cel din înainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, consideră că în coraport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile ale faptei și personalitatea inculpatului, corijarea și reeducarea acestuia este posibilă doar cu izolarea acestuia de societate.

În virtutea celor expuse, subliniind că pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune, instanța de apel îi aplică lui Ciugureanu Alexandru pedeapsa sub formă de 10 (zece) ani 6 (șase) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, termenul ispășirii pedepsei urmând a fi calculat din momentul reținerii.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Enachi Tudor în numele inculpatului Ciugureanu Alexandru, făcând trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală, declară recurs ordinar, prin care solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței primei instanțe. Recurentul invocă dezacordul cu decizia de condamnare a inculpatului, ori, instanța de apel audiind martorii acuzării și apărării, l-a condamnat pe Ciugureanu Alexandru. Nu a fost audiată partea vătămată Butuc Ion, ori martorul acuzării Belevscoi Gheorghe, intenționat a organizat și a declarat că partea vătămată nu se află pe teritoriul satului Călmățui, deoarece între martor și inculpat au fost conflicte familiare. Totodată, prin adeverința de la primăria Călmățui cu nr. 582 din 15.09.2017 anexată la recurs se confirmă că, partea vătămată Butuc Ion pe parcursul anului 2017 și la moment se află în s. Călmățui.

5.1. Potrivit prevederilor art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a prezentat referință privind opinia asupra recursului declarat de avocatul Enachi Tudor în numele inculpatului Ciugureanu Alexandru, prin care a menționat că, este de poziția respingerii acestui recurs, deoarece instanța de apel s-a pronunțat argumentat și detaliat asupra vinovăției inculpatului. Din textul deciziei rezultă că s-a analizat obiectiv probele administrate și hotărârea cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția de condamnare și corespunde prevederile art. 414, 417 Cod de procedură penală.

6. Verificând argumentele invocate de recurent, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente:

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvîrșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penale au fost corect aplicate și hotărîrea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul lărgit constată că, aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Instanța de recurs menționează faptul că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel, la 04.04.2017, partea vătămată a primit citația cu aviz de recepție de a se prezenta, însă din motive necunoscute nu s-a prezentat; ulterior potrivit adeverințelor eliberate de la Primăria s. Călmățui din 15.05.2017 și 12.06.2017, „...Butuc Ion nu se află pe teritoriu”, însă recurentul a prezentat adeverința de la primăria Călmățui cu nr. 582 din 15.09.2017 anexată la recurs, prin care se confirmă că, partea vătămată Butuc Ion pe parcursul anului 2017 și la moment se află în s. Călmățui. Rezultă că, instanța de apel nu a întreprins toate măsurile posibile de a aduce partea vătămată în instanța pentru a fi audiată, ori în situația cînd persoana își schimbă declarațiile, instanța are obligația de a cerceta toate depozițiile lui, să clarifice motivele schimbării lor și în urma cercetării lor în cumul cu alte probe administrate în cauză, să le aprecieze în mod corespunzător.

Totodată, potrivit procesului-verbal al ședinței din 12.09.2017 (f.d. 217, vol. I), partea vătămată Butuc Ion a fost prezent la ședința de judecată, însă instanța de apel nu a audiat partea vătămată, dar a dat ultimul cuvînt inculpatului și a emis dispozitivul deciziei.

Potrivit Hotărîrii CtEDO nr. 2257/12 Zadumov vs Rusia din 12 decembrie 2017, Curtea a statuat că „...nu a existat nici un motiv întemeiat pentru absența martorului de la ședințele de judecată și de la citarea mărturiilor preliminare care au constituit probe „decisive” pentru condamnarea reclamantului. Lipsa unor motive valide pentru absența martorului și lipsa unor măsuri de ponderare suficiente, în ciuda disponibilității lor evidente, ca și evaluarea superferială a autenticității declarațiilor ei, au cîntărit mai mult decît evaluarea caracterului echitabil al procesului ca întreg.”

Colegiul penal lărgit menționează, potrivit art. 415 alin. (2¹) Cod de procedură penală, judecând apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare fără audierea învinuitului prezent, precum și a martorilor acuzării solicitați de părți. Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatoare, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului.

Prin urmare instanța de apel nu era în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare, bazându-se exclusiv pe dosarul din prima instanță, care conține depozițiile martorilor și ale inculpatului, în temeiul cărora fusese achitat în prima instanță.

Potrivit Hotărârii CtEDO nr. 5022/07 *Mischie vs Romania* din 16 decembrie 2014, Curtea a statuat că ”este inadmisibilă condamnarea în apel, după achitare, fără a se administra probe noi care să răstoarne probatoriul de la fond”. Curtea a criticat aspru Înalta Curte de Casație și Justiție a României pentru că l-a condamnat pe reclamant fără a administra probe noi, ci prin interpretarea aceluiași probatoriu pe baza căruia instanțele inferioare pronunțaseră soluția de achitare.

Curtea de la Strasbourg a formulat două concluzii importante, aplicabile și în prezenta speță: a) ”în condițiile în care aprecierea diferitelor probe a aparținut instanței de recurs, rămâne de reținut, că reclamantul a fost condamnat pe baza aceluiași mărturii care le-au fost suficiente instanțelor inferioare de a se îndoii de acuzații și pentru a motiva achitarea sa”; b) ”nu se acceptă interpretarea declarațiilor unor martori pe care instanța nu i-a audiat, întorcând hotărârile instanțelor inferioare, care l-au achitat pe reclamant, în special pe baza declarațiilor pe care acești martori le-au dat în fața lor în timpul audierilor”. Prin urmare, instanța de recurs a statului român ”prin darea unei noi interpretări a faptelor și condamnându-l pe reclamant, i-a agravat situația ”.

Colegiul penal lărgit menționează că, învinuirea lui Ciugureanu Alexandru se bazează în exclusivitate doar pe declarațiile părții vătămate, care nu a fost audiat în instanța de apel, dar se afla la domiciliul, declarațiile care în instanța de fond au servit temei de achitare, iar în instanța de apel de condamnare.

Din conținutul deciziei recurate rezultă că, instanța de apel nu a verificat minuțios probele în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală și nu au fost supuse analizei în coroborare, la baza deciziei adoptate fiind reținute aceleași probe care au fost cercetate de instanța de fond și doar enumerate în decizie, neexaminând sub toate aspectele hotărârea primei instanțe.

De asemenea, instanța de recurs menționează o eroare comisă de instanța de apel în partea descriptivă din decizia la pct. 5.5, se indică o altă persoană/inculpat Andronic Constantin, care a săvârșit o infracțiune ce a dus la decesul unei persoane, ori în prezenta speță, în fapt, Ciugureanu Alexandru este învinuit că a aplicat multiple lovituri cu mâinile și picioarele peste diferite părți ale corpului lui Butuc Ion, cauzându-i vătămări corporale grave.

În viziunea Colegiului penal, erorile procesuale admise de către instanța de apel, cad sub incidența prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 5), 6) Cod de procedură penală - *cauza a fost judecată în primă instanță sau în apel fără citarea legală a unei părți sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate; hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul*

hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, să audieze partea vătămată, să cerceteze, să verifice și să aprecieze profund probele administrate pe parcursul procesului penal în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, și să califice corect acțiunile inculpaților în strictă conformitate cu legislația în vigoare, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO, să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar, declarat de avocatul Enachi Tudor în numele inculpatului Ciugureanu Alexandru, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 septembrie 2017, în cauza penală, în privința lui *Ciugureanu Alexandru XXXX* și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Se dispune eliberarea lui Ciugureanu Alexandru, din penitenciar în caz dacă nu se deține în baza unei alte hotărîri de condamnare sau măsuri de reprimare.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Pronunțat integral la **17 ianuarie 2018**.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Ion Guzun

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu